

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 2004/37/ΕΚ σχετικά με την προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που συνδέονται με την έκθεση σε καρκινογόνους ή μεταλλαξιογόνους παράγοντες κατά την εργασία»

[COM(2018) 171 final — 2018/0081 (COD)]

(2018/C 440/24)

Εισηγητής: ο κ. **János WELTNER**

Αίτηση γνωμοδότησης	Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 16.4.2018 Συμβούλιο, 23.4.2018
Νομική βάση:	Άρθρα 153, παράγραφοι 1 και 2 και 304 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Απόφαση του Προεδρείου	17.4.2018
Αρμόδιο τμήμα	Απασχόληση, κοινωνικές υποθέσεις, δικαιώματα του πολίτη»
Υιοθετήθηκε από το τμήμα	19.7.2018
Υιοθετήθηκε από την ολομέλεια	19.9.2018
Σύνοδος ολομέλειας αριθ.	537
Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας (υπέρ/κατά/αποχές)	191/4/11

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για την προτεινόμενη τροποποίηση της οδηγίας για τους καρκινογόνους και μεταλλαξιογόνους παράγοντες δεδομένου ότι παρουσιάζει αντικειμενικά δεδομένα για λόγους ασφαλέστερων συνθηκών εργασίας.

1.2. Όπως έκανε σε προηγούμενη γνωμοδότηση που εξέδωσε ⁽¹⁾, η ΕΟΚΕ προτρέπει εκ νέου την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να προβεί σε εκτίμηση αντικτύπου της ενδεχόμενης επέκτασης της οδηγίας για τους καρκινογόνους και μεταλλαξιογόνους παράγοντες στις ουσίες που είναι επιβλαβείς για την αναπαραγωγή.

1.3. Η ΕΟΚΕ θεωρεί σημαντικό, λαμβάνοντας υπόψη τις τοξικές για την αναπαραγωγή επιδράσεις πολλών καρκινογόνων και μεταλλαξιογόνων παραγόντων, οι αναθεωρήσεις και τροποποιήσεις της οδηγίας για τους καρκινογόνους και μεταλλαξιογόνους παράγοντες στο εγγύς μέλλον να αποδίδουν μεγαλύτερη προσοχή στην επαγγελματική έκθεση που αφορά τις αναπαραγωγικές πτυχές των γυναικών και των ανδρών, και —όσον αφορά ιδιαίτερα τις γυναίκες— κατά τη διάρκεια του πρώτου τριμήνου της εγκυμοσύνης.

1.4. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι, στην τροπολογία αυτή, οι δεσμευτικές οριακές τιμές επαγγελματικής έκθεσης καθορίζονται βάσει επιστημονικών και στατιστικών στοιχείων. Η προσέγγιση με βάση τον κίνδυνο, όπως φαίνεται στα συνοδευτικά έγγραφα, μπορεί εύκολα να γίνει κατανοητή από τα ενδιαφερόμενα μέρη και, ως εκ τούτου, παρέχει καλή βάση για κοινωνικό συμβιβασμό.

1.5. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για την τεκμηριωμένη διαδικασία, στο πλαίσιο της οποίας η Επιτροπή ζήτησε συμβουλές τόσο από την επιστημονική επιτροπή για τα όρια επαγγελματικής έκθεσης (SCOEL) ⁽²⁾ όσο και από την Επιτροπή Αξιολόγησης Κινδύνων (RAC) ⁽³⁾ του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Χημικών Προϊόντων (ECHA) ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ EE C 288 της 31.8.2017, σ. 56

⁽²⁾ Υγεία και ασφάλεια στην εργασία — SCOEL, Ευρωπαϊκή Επιτροπή 30.6.2018

⁽³⁾ Committee for Risk Assessment (RAC), 30.6.2018

⁽⁴⁾ Ευρωπαϊκός Οργανισμός Χημικών Προϊόντων (ECHA)

1.6. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι είναι αναγκαίο να συσταθούν πιλοτικά ερευνητικά προγράμματα και, σε δεύτερη φάση, προγράμματα σε επίπεδο ΕΕ για την ανάπτυξη διά βίου ιατρικής παρακολούθησης στο πλαίσιο των εθνικών συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας ή δημόσιας υγείας για όλους όσους έχουν εκτεθεί σε καρκινογόνες, μεταλλαξιογόνες και τοξικές για την αναπαραγωγή ενώσεις. Σύμφωνα με τον ΓΚΠΔ ⁽⁵⁾, η εν λόγω παρακολούθηση θα πρέπει να διεξάγεται με ανώνυμο τρόπο.

1.7. Η ΕΟΚΕ τονίζει ότι, για τη βελτίωση της προστασίας των εργαζομένων από την έκθεση σε καρκινογόνες, μεταλλαξιογόνες και τοξικές για την αναπαραγωγή ουσίες κατά την εργασία, τα κράτη μέλη θα πρέπει να μεριμνήσουν ώστε οι επιθεωρήσεις εργασίας να διαθέτουν επαρκή οικονομικά μέσα και προσωπικό για την εκτέλεση των καθηκόντων τους.

1.8. Η ΕΟΚΕ συνιστά όλες οι ενώσεις για τις οποίες υπάρχουν υπόνοιες ότι είναι καρκινογόνες, μεταλλαξιογόνες ή/και τοξικές για την αναπαραγωγή να υποβάλλονται σε σχετική επιστημονική ανάλυση και να συμπεριλαμβάνονται στην οδηγία για τους καρκινογόνους και μεταλλαξιογόνους παράγοντες, εφόσον κρίνεται σκόπιμο.

2. Ιστορικό

2.1. Η παρούσα γνωμοδότηση συνδέεται με τη γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα «Η προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που συνδέονται με την έκθεση σε καρκινογόνους ή μεταλλαξιογόνους παράγοντες κατά την εργασία» ⁽⁶⁾, η οποία καταρτίστηκε σε συνδυασμό με την τροποποίηση της οδηγίας για τους καρκινογόνους και μεταλλαξιογόνους παράγοντες το 2017 ⁽⁷⁾. Όλες οι συστάσεις της ΕΟΚΕ, εκτός από όσες συμπεριλαμβάνονται στην παρούσα τροπολογία, εξακολουθούν να ισχύουν ⁽⁸⁾.

2.2. Οι στόχοι της πρότασης συνάδουν με το άρθρο 2 (Δικαίωμα στη ζωή) και το άρθρο 31 (Δίκαιες και πρόσφορες συνθήκες εργασίας) του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ.

2.3. Η διασφάλιση ασφαλούς και υγιούς περιβάλλοντος εργασίας αποτελεί στρατηγικό στόχο για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, όπως αναφέρεται στο «Στρατηγικό πλαίσιο της ΕΕ για την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία κατά την περίοδο 2014-2020» ⁽⁹⁾.

2.4. Ο καρκίνος αποτελεί το κύριο πρόβλημα υγείας που συνδέεται με την εργασία στην ΕΕ των 28, καθώς προκαλεί σχεδόν το ίδιο επίπεδο βλάβης στη ζωή και την υγεία των εργαζομένων όσο και οι δύο επόμενες ομάδες παθήσεων μαζί (μυοσκελετικές διαταραχές και νόσοι του κυκλοφορικού συστήματος). Οι αρνητικές επιπτώσεις του είναι επίσης πολύ μεγαλύτερες από αυτές των εργατικών ατυχημάτων ⁽¹⁰⁾. Συνεπάγεται ταλαιπωρία των εργαζομένων και των οικείων τους, προκαλεί υποβαθμισμένη ποιότητα ζωής, υπονομεύει την ευημερία και, στη χειρότερη περίπτωση, οδηγεί στον θάνατο ⁽¹¹⁾.

2.5. Η Επιτροπή έχει δρομολογήσει μια συνεχή διαδικασία επικαιροποίησης της οδηγίας για τους καρκινογόνους και μεταλλαξιογόνους παράγοντες ⁽¹²⁾ ώστε να ενημερώνεται για τις νέες επιστημονικές και τεχνικές εξελίξεις. Η διαδικασία αυτή συνάδει με τη στρατηγική της ΕΕ για την αειφόρο ανάπτυξη, η οποία περιλαμβάνει τον στόχο της διασφάλισης ότι, έως το 2020, οι χημικές ουσίες θα παράγονται, θα διακινούνται και θα χρησιμοποιούνται κατά τρόπο ώστε να μην απειλούν σοβαρά την ανθρώπινη υγεία και το περιβάλλον. Στόχος είναι να αντικατασταθούν τελικά οι ουσίες που προκαλούν μεγάλη ανησυχία με κατάλληλες εναλλακτικές ουσίες ή τεχνολογίες ⁽¹³⁾.

3. Πρόταση της Επιτροπής

3.1. Σύμφωνα με αυτήν τη διαδικασία και με βάση τα έγγραφα SWD (2018) 87 και 88, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε την επόμενη τροποποίηση της «οδηγίας 2004/37/EK σχετικά με την προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που συνδέονται με την έκθεση σε καρκινογόνους ή μεταλλαξιογόνους παράγοντες κατά την εργασία» στο έγγραφο COM (2018) 171 ⁽¹⁴⁾. Νωρίτερα το 2017, η ΕΟΚΕ υποστήριξε την τροποποίηση της εν λόγω οδηγίας, με πέντε ουσίες να περιλαμβάνονται στην παρούσα τροπολογία ⁽¹⁵⁾:

⁽⁵⁾ EE L 119 της 4.5.2016, σ. 33, άρθρο 4, βλέπε επίσης παράγραφος 35, 45, 52, 53 και 155.

⁽⁶⁾ EE C 288 της 31.8.2017, σ. 56.

⁽⁷⁾ COM(2017) 11 final

⁽⁸⁾ EE C 288 της 31.8.2017, σ. 56.

⁽⁹⁾ COM(2014) 332 final

⁽¹⁰⁾ EU-OSHA (2017).

⁽¹¹⁾ SWD(2018) 88, COM(2017) 11 final.

⁽¹²⁾ Οδηγία 2004/37/EK.

⁽¹³⁾ Eurostat «Αειφόρος ανάπτυξη στην ΕΕ», σ. 189.

⁽¹⁴⁾ Διαδικασία 2018/0081 (COD)

⁽¹⁵⁾ EE C 288 της 31.8.2017, σ. 56.

3.1.1. το κάδμιο και οι ανόργανες ενώσεις του στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας για τους καρκινογόνους και μεταλλαξιογόνους παράγοντες: Στις μορφές εργασίας όπου σημειώνονται εκθέσεις περιλαμβάνονται η παραγωγή και ο καθαρισμός καδμίου, η κατασκευή συσσωρευτών νικελίου-καδμίου, η παραγωγή και η σύνθεση χρωμάτων καδμίου, η παραγωγή κραμάτων καδμίου, η μηχανική επίστρωση, η χύτευση ψευδαργύρου και χαλκού, η εξόρυξη μεταλλευμάτων μη σιδηρούχων μετάλλων, η συγκόλληση με συγκολλητικό από κράμα αργύρου-καδμίου-αργύρου, η ανάμειξη πολυβινυλοχλωριδίου και η ανακύκλωση μεταλλικών απορριμμάτων και μπαταριών Ni-Cd. Η Επιτροπή εκτιμά ότι περίπου 10 000 εργαζόμενοι βρίσκονται σε κίνδυνο.

3.1.2. το βηρύλλιο και οι ανόργανες ενώσεις βηρυλλίου στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας για τους καρκινογόνους και μεταλλαξιογόνους παράγοντες: Εντοπίστηκαν δέκα βιομηχανικοί τομείς, όπως χυτήρια, υαλουργεία και εργαστήρια, στους οποίους οι εργαζόμενοι κινδυνεύουν να εκτεθούν στο βηρύλλιο. Ο χαλκός, το αλουμίνιο, το μαγνήσιο και το νικέλιο συνδυάζονται ευρέως σε κράματα με το βηρύλλιο. Περίπου το 80 % του συνόλου του βηρυλλίου χρησιμοποιείται σε κράματα χαλκού. Η έκθεση στο βηρύλλιο προκαλεί καρκίνο του πνεύμονα και ανίατη χρόνια βηρυλλίωση. Η Επιτροπή εκτιμά ότι 54 000 εργαζόμενοι βρίσκονται σε κίνδυνο.

3.1.3. το αρσενικό οξύ και τα άλατά αυτού, καθώς και οι ανόργανες ενώσεις αρσενικού στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας για τους καρκινογόνους και μεταλλαξιογόνους παράγοντες: Έκθεση σε ενώσεις αρσενικού παρατηρείται, για παράδειγμα, στην παραγωγή χαλκού και ψευδαργύρου, καθώς και στους τομείς του γυαλιού, των ηλεκτρονικών και των χημικών. Η Επιτροπή εκτιμά ότι 7 900-15 300 εργαζόμενοι βρίσκονται σε κίνδυνο.

3.1.4. η φορμαλδεύδη: Εμφανίζεται στην παρασκευή φορμαλδεύδης και σε μια μεγάλη ποικιλία προϊόντων (κόλλες και στεγνωτικά υλικά, προϊόντα επικάλυψης, πολυμερή, βιοκτόνα και εργαστηριακές χημικές ουσίες). Έκθεση μπορεί επίσης να συμβεί κατά τη διάρκεια δραστηριοτήτων όπως οι οικοδομικές και κατασκευαστικές εργασίες, αλλά και η παραγωγή δέρματος και γούνας, χαρτοπολτού, χαρτιού και προϊόντων χάρτου, κλωστοϋφαντουργικών και ξύλου και προϊόντων ξύλου. Η φορμαλδεύδη χρησιμοποιείται επίσης για τη συντήρηση ιστών και ως απολυμαντικό σε τμήματα παθολογίας και σε αίθουσες αυτοψίας. Η Επιτροπή εκτιμά ότι περίπου 1 εκατομμύριο εργαζόμενοι βρίσκονται σε κίνδυνο.

3.1.5. η 4,4'-μεθυλενο-δι(2-χλωροανιλίνη) («MOCA»): Οι εκτιθέμενοι εργαζόμενοι απασχολούνται στον τομέα των πλαστικών, όπου η MOCA χρησιμοποιείται για τη χύτευση ελαστομερών πολυουρεθάνης σε 89 τοποθεσίες στην ΕΕ. Η Επιτροπή εκτιμά ότι 350 εργαζόμενοι βρίσκονται σε κίνδυνο.

3.2. Τα κράτη μέλη έχουν διαφορετικές προσεγγίσεις. Ορισμένα από αυτά έχουν καθορίσει δεσμευτικές οριακές τιμές επαγγελματικής έκθεσης για μεγάλο αριθμό καρκινογόνων, μεταλλαξιογόνων και τοξικών για την αναπαραγωγή χημικών ουσιών, ενώ άλλα μόνο για λίγες. Στην παρούσα πρόταση αναφέρονται πέντε ουσίες, δεν υπάρχει όμως οριακή τιμή επαγγελματικής έκθεσης στην ΕΕ για καμία από αυτές. Δώδεκα κράτη μέλη (BE, BG, CY, CZ, DE, EE, ES, HU, LT, LV, NL, SE) δεν έχουν οριακή τιμή επαγγελματικής έκθεσης για μία από τις πέντε ουσίες. Τρία κράτη μέλη δεν έχουν οριακή τιμή επαγγελματικής έκθεσης για τις πέντε ουσίες (IT, LU, MT). Το επίπεδο των εν λόγω τιμών ενίοτε ποικίλλει μεταξύ των χωρών. Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ χαιρετίζει την πρόταση για την τροποποίηση της οδηγίας 2004/37/ΕΚ, η οποία ορίζει ελάχιστες οριακές τιμές επαγγελματικής έκθεσης σε ευρωπαϊκό επίπεδο και, όταν τεθεί σε ισχύ, θα εξασφαλίσει ισότιμες συνθήκες εργασίας για όλους τους εργαζομένους των κρατών μελών που εκτίθενται σε αυτές τις επιβλαβείς ουσίες.

3.3. Εκτιμήσεις που βασίζονται σε μελέτη της Risk & Policy Analysts Limited (RPA 2018) καταδεικνύουν ότι η πρόταση αυτή, εάν εγκριθεί, θα βελτιώσει μακροπρόθεσμα τις συνθήκες εργασίας για πάνω από 1 εκατομμύριο εργαζομένους της ΕΕ και θα προλάβει πάνω από 22 000 περιπτώσεις ασθενειών που σχετίζονται με την εργασία⁽¹⁶⁾. Η τρέχουσα επιβάρυνση λόγω ασθενειών υπολογίζεται για τα τελευταία 40 χρόνια και περιλαμβάνει 24 770 περιπτώσεις ασθενειών που σχετίζονται με την εργασία. Εάν δεν ληφθούν μέτρα, η μελλοντική επιβάρυνση από ασθένειες κατά τα επόμενα 60 έτη θα περιλαμβάνει 24 689 νέες περιπτώσεις.

3.4. Συνεπώς, σύμφωνα με το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, είναι σκόπιμο να εξετασθεί το ενδεχόμενο επικαιροποίησης της οδηγίας για τους καρκινογόνους και μεταλλαξιογόνους παράγοντες βάσει των ανωτέρω πληροφοριών. Οι αρχές είναι οι ίδιες με της παραπάνω οδηγίας και της προηγούμενης τροποποίησης. Η παρούσα τροποποίηση επεκτείνει τον προηγούμενο κατάλογο του παραρτήματος της οδηγίας για τους καρκινογόνους και μεταλλαξιογόνους παράγοντες προσθέτοντας τις πέντε προαναφερθείσες ενώσεις.

3.5. Έχουν παρασχεθεί επιστημονικές συμβουλές από τη SCOEL για το κάδμιο, το βηρύλλιο και τη φορμαλδεύδη, καθώς και από τη RAC για το αρσενικό οξύ και τη MOCA. Η τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή για την Ασφάλεια και την Υγεία στον Χώρο Εργασίας (ACSH) έχει εκδώσει γνωμοδοτήσεις και για τις πέντε.

⁽¹⁶⁾ Τρίτη τροποποίηση της οδηγίας για τους καρκινογόνους και μεταλλαξιογόνους παράγοντες, CMD

3.6. Οι οριακές τιμές επαγγελματικής έκθεσης για τους πέντε αυτούς καρκινογόνους και μεταλλαξιογόνους παράγοντες καθορίζονται βάσει επιστημονικών δεδομένων και με αναφορά στις μελλοντικές συνέπειες για την υγεία. Λαμβάνονται επίσης υπόψη διαφορετικές οικονομικές συνέπειες.

4. Γενικές παρατηρήσεις

4.1. Ο κύριος στόχος και το πεδίο εφαρμογής της παρούσας τροπολογίας είναι η επέκταση του καταλόγου στην οδηγία για τους καρκινογόνους και μεταλλαξιογόνους παράγοντες, η οποία επί του παρόντος περιορίζεται σε καρκινογόνες και μεταλλαξιογόνες ουσίες. Αργότερα πρέπει να εξεταστεί ενδεχόμενη επέκταση ώστε να συμπεριληφθούν ουσίες που είναι τοξικές για την αναπαραγωγή ή άλλες σωματικές λειτουργίες, όπως αναφέρεται στη γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ ⁽¹⁷⁾.

4.2. Η άποψη αυτή υποστηρίζεται από την έκθεση της Eurostat του 2017 «Παρακολούθηση της προόδου προς τους ΣΒΑ στην ΕΕ» ⁽¹⁸⁾: Το 2015 καταναλώθηκαν 350 εκατομμύρια τόνοι χημικών ουσιών στην ΕΕ. Εξ αυτών, 127 εκατ. τόνοι είχαν ταξινομηθεί ως επικίνδυνες για το περιβάλλον και 221 εκατομμύρια τόνοι ως ουσίες που ενδέχεται να βλάπτουν την ανθρώπινη υγεία. Αν και η κατανάλωση τοξικών χημικών ουσιών μειώθηκε βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, το μερίδιο των πλέον τοξικών χημικών ουσιών στη συνολική κατανάλωση χημικών παρέμεινε σχεδόν αμετάβλητο. (Το μερίδιο των «καρκινογόνων», μεταλλαξιογόνων και τοξικών για την αναπαραγωγή» (CMR) ουσιών στη συνολική κατανάλωση χημικών ουσιών στην ΕΕ ήταν 10,7 % το 2014 και 10,3 % το 2015.)

4.3. Όσον αφορά τη στρατηγική της ΕΕ για την καταπολέμηση του συνδεόμενου με την εργασία καρκίνου, θα πρέπει να δίνεται μεγαλύτερη προσοχή στις γυναίκες.

4.3.1. Τόσο η μορφή έκθεσης όσο και η μορφή εκδήλωσης καρκινικών εστιών ενδέχεται να ποικίλλουν μεταξύ των ανδρών και των γυναικών. Ο καρκίνος του μαστού, για παράδειγμα, συνιστά εξαιρετικά σπάνια ασθένεια για τους άνδρες, ενώ αποτελεί τη συνηθέστερη μορφή καρκίνου για τις γυναίκες. Οι αιτίες της εμφάνισης καρκίνου του μαστού είναι πιθανό να οφείλονται σε ευρύ φάσμα παραγόντων επαγγελματικής έκθεσης. Για την απόκτηση σχετικών δεδομένων με σκοπό τη λήψη αποφάσεων, η συχνότητα εμφάνισης καρκίνων που συνδέονται κατ' εξοχήν με το φύλο θα πρέπει να αναλύεται χωριστά για τις γυναίκες και τους άνδρες, και όχι για τον συνολικό πληθυσμό των εργαζομένων.

4.3.2. Η ΕΟΚΕ ζητεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να εξετάσει συστηματικότερα την επαγγελματική έκθεση των γυναικών σε καρκινογόνους παράγοντες στο πλαίσιο περαιτέρω αναθεωρήσεων της οδηγίας. Πολλοί κλάδοι εργασίας με εκτεταμένη παρουσία γυναικών (υγεία, καθαριότητα, κομμωτική κ.λπ.) ενέχουν κίνδυνο έκθεσης σε καρκινογόνες ουσίες. Από την άποψη αυτή θα πρέπει να καθοριστούν δεσμευτικά μέτρα πρόληψης (π.χ. θάλαμοι υποπίεσης για την προετοιμασία κυτταροστατικών προϊόντων για ένεση από το προσωπικό στα ιδρύματα υγειονομικής περίθαλψης).

4.4. Όσον αφορά την ενιαία αγορά, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι είναι σημαντικό η Ευρωπαϊκή Επιτροπή να ορίσει μεθοδολογία για τη θέσπιση δεσμευτικών οριακών τιμών επαγγελματικής έκθεσης στο πλαίσιο της οδηγίας για τους καρκινογόνους και μεταλλαξιογόνους παράγοντες. Η εν λόγω διαδικασία θα πρέπει να περιλαμβάνει ευρεία διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους, τα κράτη μέλη και άλλους συναρμοδίους, μεταξύ των οποίων και οι ΜΚΟ. Κατά την άποψη της ΕΟΚΕ, δύο στοιχεία απαιτούν ιδιαίτερη προσοχή: πρώτον, η συνάφεια των δεσμευτικών οριακών τιμών επαγγελματικής έκθεσης όσον αφορά το επίπεδο κινδύνου των διαφόρων ενώσεων και, δεύτερον, η ανάγκη να καθοριστούν δεσμευτικές οριακές τιμές επαγγελματικής έκθεσης βάσει επιστημονικών στοιχείων, συμπεριλαμβανομένης της παρακολούθησης των αλλαγών στη συχνότητα εμφάνισης ασθενειών που σχετίζονται με την εργασία. Τα στοιχεία αυτά πρέπει να λαμβάνουν υπόψη διάφορους παράγοντες, όπως η εφικτότητα και η δυνατότητα μέτρησης των επιπέδων έκθεσης. Για να διευκολυνθεί η προσπάθεια των εργοδοτών να ιεραρχούν τα προληπτικά μέτρα τους, πρέπει στις εν λόγω τιμές να αναφέρεται ρητά το επίπεδο κινδύνου που συνδέεται με το επίπεδο έκθεσης.

4.5. Για τις περισσότερες από τις ενώσεις, υπάρχει μια μακρά λανθάνουσα περίοδος μεταξύ της πρώτης έκθεσης και της εκδήλωσης του καρκίνου. Η ΕΟΚΕ κρίνει αναγκαία την προστασία των εργαζομένων με την παροχή της δυνατότητας διά βίου ιατρικής παρακολούθησης όλων των εκτιθέμενων εργαζομένων ως μέρος της κοινωνικής ασφάλισης ή των εθνικών συστημάτων υγείας. Αυτά τα στοιχεία μπορούν να προσφέρονται από την Eurostat ώστε να συμβάλλουν στη βελτίωση της στρατηγικής για την αειφόρο ανάπτυξη.

4.6. Η διαχείριση της δημόσιας υγείας πρέπει να στηρίζεται αποκλειστικά σε τεκμηριωμένες ρυθμίσεις. Στοιχεία μπορούν να αποκτηθούν από επιστημονικές αναλύσεις με βάση ποιοτικά και αξιολογήσιμα στατιστικά δεδομένα. Η απαίτηση αυτή υποστηρίζεται από τον ΓΚΠΔ ⁽¹⁹⁾ στο άρθρο 9, το οποίο αφορά την επεξεργασία ειδικών κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ⁽²⁰⁾. Σύμφωνα με την οδηγία 2011/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²¹⁾, πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη περαιτέρω νομικές πτυχές.

⁽¹⁷⁾ ΕΕ C 288 της 31.8.2017, σ. 56.

⁽¹⁸⁾ Eurostat 2017: «Η βιώσιμη ανάπτυξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση: επισκόπηση της προόδου προς την επίτευξη των ΣΒΑ στην ΕΕ», σ. 246.

⁽¹⁹⁾ ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σ. 1.

⁽²⁰⁾ ΕΕ L 119 της 4.5.2016, άρθρο 9 (η) «η επεξεργασία είναι απαραίτητη για σκοπούς προληπτικής ή επαγγελματικής ιατρικής, εκτίμησης της ικανότητας προς εργασία του εργαζομένου [...] βάσει της νομοθεσίας της Ένωσης ή του δικαίου κράτους μέλους ή...».

⁽²¹⁾ ΕΕ L 88 της 4.4. 2011, σ. 45. Βλέπε επίσης, ΕΕ L 354 της 31.12.2008, σ. 70, άρθρο 2.

4.7. Η ΕΟΚΕ συνιστά και πάλι να ενταθούν περισσότερο οι προσπάθειες που επικεντρώνονται στις επιστημονικές και στατιστικές μελέτες. Ο επαγγελματικός καρκίνος μπορεί να οφείλεται σε πολλαπλά αίτια. Θα πρέπει να αφιερωθεί περισσότερη προσοχή και χρηματοδότηση στη διερεύνηση των συνεπειών και των πιθανών αλληλεπιδράσεων της συνδυασμένης έκθεσης σε διάφορους παράγοντες.

4.8. Η ΕΟΚΕ τονίζει ότι ένας από τους κυριότερους στόχους που πρέπει να επιτευχθούν όσον αφορά την προστασία των εργαζομένων από καρκινογόνους, μεταλλαξιογόνους και τοξικές για την αναπαραγωγή ουσίες στον χώρο εργασίας συνίσταται στην ενίσχυση του ελέγχου της ενεργοποίησης και εφαρμογής της οδηγίας για τους καρκινογόνους και μεταλλαξιογόνους παράγοντες. Τα κράτη μέλη πρέπει να μεριμνήσουν έτσι ώστε οι επιθεωρήσεις εργασίας να έχουν στη διάθεσή τους επαρκή οικονομικά μέσα και προσωπικό για την εκτέλεση των καθηκόντων τους, βοηθώντας παράλληλα τις επιχειρήσεις, και ιδίως τις ΜΜΕ, να συμμορφώνονται προς αυτές τις διατάξεις. Θα πρέπει να ενισχύσουν τη συνεργασία τους με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία. Η ευρεία χρήση της διαδικτυακής πλατφόρμας OiRA (επιγραμμικού διαδραστικού εργαλείου εκτίμησης επικινδυνότητας) μπορεί να βοηθήσει στην εκτίμηση κινδύνων στον τομέα αυτό.

5. Ειδικές παρατηρήσεις

5.1. Πέραν της απαίτησης πρόληψης και προστασίας της υγείας στον χώρο εργασίας και πέραν της αναγκαιότητας προσαρμογής της εργασίας στον άνθρωπο, όπως αυτές ορίζονται από την ευρωπαϊκή νομοθεσία, η ΕΟΚΕ εφιστά την προσοχή στον κίνδυνο η αναποτελεσματική πρόληψη της έκθεσης σε καρκινογόνους, μεταλλαξιογόνους και τοξικούς παράγοντες να έχει αρνητικές συνέπειες για τις επιχειρήσεις, όπως υψηλότερο κόστος και μειωμένη παραγωγικότητα λόγω απουσιών, κόστος αποζημίωσης για τους ενάγοντες, απώλεια εμπειρογνομosύνης και στρέβλωση του ανταγωνισμού, αλλά και για τα κράτη μέλη λόγω αυξημένου κόστους κοινωνικής ασφάλισης και απώλειας φορολογικών εσόδων.

5.2. Οι αρχές των κρατών μελών και τα αντιπροσωπευτικά όργανα των εργοδοτών και των εργαζομένων στο πλαίσιο της τριμερούς Συμβουλευτικής Επιτροπής για την Ασφάλεια και την Υγεία στον Χώρο Εργασίας επικροτούν θερμά τη νομική σαφήνεια και την αυξημένη προστασία που θα προκύψουν από τη μείωση των οριακών τιμών επαγγελματικής έκθεσης για τις ουσίες αυτές.

Βρυξέλλες, 19 Σεπτεμβρίου 2018.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Luca JAHIER